

Arbre Monumental (AM)

Nom: **Grèvol de Morou**

matrícula: **AM 41.081.01 (1991)**

N

any declaració: (1991)

normal, típic, ordinari

Espècie (sp.): *Ilex aquifolium*

Protecció (P): Ordre 1991-04-19 (DOGC 1440, 1991-05-08)

Comarca: Vallès Oriental

Terme municipal (TM): Fogars de Montclús

Poble, nucli, EMD, etc.: Santa Fe del Montseny

Indret: Entre el pla de Mulladius i el morro de Vedell

Situació	UTM (ED50)	31N	X: 456307	Y	4624918	Altitud: 1173
	UTM (ETRS89)	31N	X: 456213	Y	4624713	
	Geogr.:		2.4715 E,		41.7735 N	

Mesures 2021 (m):

Alçària total (h): 22,0

Volt de canó (c): 1,15

(a 1,3 m de terra)

Capçada mitjana (C): 9,8

Un senyor grèvol, probablement el més gros del Montseny, amagat a la penombra de la fageda.

És el grèvol, que tenim mesurat més alt del Montseny i molt probablement de Catalunya. Va ser descobert per Martí Boada el 1986. Situat al parc natural del Montseny a uns 1,5 km de Santa Fe.

Es troba a la vall de Santa Fe, a mig camí del Turó del Morou entre el pla de Mulladius i el morro de Vedell. Les aigües del vessant on s'ubica el Grèvol van a parar a la riera de Santa Fe (just on hi ha l'Embassament de Santa Fe) que més avall rep el nom de riera de Gualba.

De la soca surten 6 canons verticals. El més gros: $c_1 = 1,15$; els altres: $c_2 = 0,56$; $c_3 = 0,83$; $c_4 = 0,47$; $c_5 = 1,01$; $c_6 = 0,83$ [i molt més prim: $c_7 = 0,26$].

El volt de la soca fa 3,05 m, encara que no és una mesura homologable.

Probablement és un exemplar mascle, no li coneixem fruits.

Com a Arbre de Nadal 2021, se li va dedicar el poema:

GRÈVOL DE MOROU

*"Respirant el fred hivern
entremig de la fageda
albirem altiu el grèvol
amb sis branques cap el cel.*

*Gòtic, centenari,
amb fulles punxegudes,
amb color de verd brillant
que enlluernen els follets.*

*Perles d'un vermell de sang,
—arracades de les fades—
dansen dins l'obaga
allunyant la mala sort.*

*Embruixada olor de bosc,
terra humida, catifa d'aram.
Amb flaire onírica
el sol s'apaga i el batec s'encén.*

*Tot és silenci, soledat;
i les baies de grèvoles
adormides de Morou,
dels ocells són aliment.*

*És secret i bellesa
dins l'encant del vell Montseny,
i nit i dia ens anuncia
que ja torna a ser Nadal!"*

Montserrat Comas i Miquel Rius, 2021

Itinerari: des de Can Casades (Santa Fe del Montseny), per darrera de les Sequoies gegants, camí que comença de baixada i encimentat en direcció NE, amb senyals del parc. A uns 300 m, just un cop passat Can Leonard, gir a la dreta i seguir el camí marcat, travessarem una castanyeda i continuarem per la fageda, en arribar al final del pla de Mulladius (ara portem 1,2 km), 70 m abans de la fita que assenyalava "Turó de Morou (variant)" i "Pla de Mulladius" girarem direcció SSE (pel mig de la fageda, per un vessant amb pendent suau general), a uns 270 m trobem el Grèvol (si continuéssim endavant arribaríem al Morro de Vedell (1.169 m).

- **Wikiloc:** <https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/montseny-santa-fe-grevol-del-pla-de-morou-turo-de-morou-panta-de-santa-fe-ep-xa-2021-08-19-81542623>

Arbres i espècies relacionades:

Grèvol, boix grèvol (*Ilex aquifolium*):

En general és un arbret, però per alçàries destaquen: Grèvol de Morou (AM, Fogars de Montclús, Vallès Oriental; h= 22,0; c= 1,15 m; C= 9,80 m); Grèvol dels Gegants (Mont-ral, Alt Camp; h= 18,0; c= 0,92; C= 8,0)

- Per volt de canó: Grevoler de Vilamala I (Guixers, Solsonès; h= 15,0; c= 2,77) i el Grèvol de Mas Cerver (Osor, Selva; h= 14,0; c= 1,65; C= 8,7).

- Per l'amplària de capçada (C mitjana): Grèvol de les Salines (Maçanet de Cabrenys, Alt Empordà; h= 13,0; c= 0,91; C=11,5).

Els grèvols declarats com a Arbres monumentals (AM): Grèvol de Morou (ja esmentat); Grèvol de Ventolà al poble de Ventolà (Ribes de Freser, Ripollès (h= 11, C= 8,5) i els Grèvols de les Llaveades (h = 5; c= 0,85; C= 6).

Arbres singulars més propers:

- Fogars de Montclús (el Vallès Oriental): AM: Grèvol del Pla de Morou, Castanyers de la Traüna (actualment soques enormes amb rebrots); AS: Avellaner del Sot de la Núvia, Avet de Santa Fe, Grèvol del Pla de l'Espinal, Lledoner de Can Felip.

- Arbúcies (la Selva): AM: Arbre de la Llibertat, Càdec del Boixaus, Magnòlia del Roquer; AL: Alzina del Mataró, Boix de Can Janet; AS: Castanyer dels Roters, Cedres del Roquer, Faig dels Crous, Sabina de Virginia del Roquer, Sequoia del Roquer, ...

- Riells i Viabrea (la Selva): Pinaret d'en Durban, Pi de Can Salvà, Pals de l'Illor de Riells.

- Campins (el Vallès Oriental): AS: Alzina de Can Dama, Lledoner de Can Pons, Pi d'en Villena, Pi de Can Cerdà, Pi de Can Volard.

- Gualba (el Vallès Oriental): AS: Alzina de Can Roig, Alzina de Can Campeny, Arboç de Can Prat, Avet del Casal de Gualba, Plàtans de la Plaça, Suro de la Pedra.

- Montseny (el Vallès Oriental): AM Boix del Montseny; AS: Alzina de la Caseta, Cap de Dinosaur, Castanyers del Nino, Teixos de la font de la Vila, Tell de la Font Bona, Faig de la Font Bona, Boixos de Cal Teixidor.

- Sant Esteve de Palautordera (el Vallès Oriental): AS: Alzina Dreta de Can Mainou, Lledoner de Can Moix, Lledoner de Can Garbaler, Avet douglas de Can Tomàs, Pollancre de Can Tomàs

- Santa Maria de Palautordera (Vallès Oriental): Plataners del Passeig de l'Estatut, Cedres de Can Buxeda, Xiprers del Cementiri, Til·ler de la Torre Deó, Plàtans del Passeig del Remei, Lledoner del carrer Indústria, Bosc de ribera del riu Tordera, Parc de l'Arborètum-Arbreda del Montseny

Alguns punts d'interès de la zona:

Espais d'interès natural: Parc natural Montseny, EIN Cingles de Bertí.

- Fogars de Montclús (Vallès Oriental): - Fogars de Montclús (Vallès Oriental): Església de Sant Cristòfol, Can Patxot o Masia Mariona (BCIL, un centre del Parc natural), Pou de la neu del Sot del Mal. - - la Costa del Montseny: Esglésies de Sant Esteve de la Costa (romànica) amb una imatge gòtica de la M.D. dels Àngels (s. XIV), Santa Maria de l'Il·la o Sant Roc (s. XII). - - Mosqueroles (cap.): Església de Sant Martí, Ermita de Santa Magdalena o o Sant Marçal de Baix (s. XI). - - Santa Fe de Montseny: Ermita, Hotel de Santa Fe.

- Arbúcies (la Selva) {escut del municipi ∃ 2 rams d'arboç de sinople fruitats de gules}: Castell de Montsoriu (s. X-XV), Església parroquial de Sant Quirze (s. XIII-XV), Capella de Sant Pere Desplà (s. X-XII), Torre de les Bruixes (s. X-XII), Turó de Montsoriu, Farga i bassa del Roquer, Font de les Pipes, Museu Etnològic del Montseny (la Gabella), les fonts de Bomba, safareig de Can Jombo.

- Riells i Viabrea (la Selva) {escut del municipi ∃ mata arrencada de bruc d'or}: Església de Sant Martí de Riells (s. IX), Església de Sant Llop de Viabrea (s. X-XII), Creu de Riells.

- Campins (el Vallès Oriental) {escut del municipi ∃ 3 pins de sinople}: Església de Sant Joan (romànica), Plaça de la Vila, Font de la Mare de Déu de Montserrat.

- Gualba (el Vallès Oriental): Església de Sant Vicenç (s. XI, romànica), Ermita de Sant Cristòfol, riera de Gualba, Gorg Negre.

- Montseny (Vallès Oriental): Ermita de Sant Marçal (s. XI), Església de Sant Julià (romànica), Estela de la Calma (pedra megalítica), Museu Etnològic del Montseny la Gabella.

- Sant Esteve de Palautordera (el Vallès Oriental) {escut del municipi ∃ palma de gules}: Església de Sant Esteve (s. XII), Castell de Montclús (s. XI), Castell de Fluvià (s. XII).

- Santa Maria de Palautordera (el Vallès Oriental): Església de Santa Maria, Ermita del Remei, Pont Trencat.

Informació complementària (Inf):

BOADcp [cp], AAM1988 [arx], VIVQ1996 [bull-aam], BRON2006 [LS], w.selenita [w*] [blog] [phot] [-aam~], PARE-RIUM-COST2021. [Arbre-Nadal-Cat] [blog], wikcalamc [w] [aam], wikiloc2021-gm [itin],

Actualització: 2021.12.08

	Llegenda	Legenda	Leyenda	Légende	Legend
ISO 639	ca = català	aran = aranès (occitan)	es = espanyol	fr = français	en = English
AM AC AL AUC DM, DC, DUC AH, DH	Arbre monumental Arbre d'interès comarcal Arbre d'interès local Arbre protegit per la legislació urbanística o la cultural Arbreda monumental, etc. Arbre històric, etc.	Arbe monumentau <i>Arbe d'interès comarcau</i> Arbe d'interès locau Arbe protegit pera legislacion urbanistica o culturau Bosquet monumentau, etc. Arbe istoric, etc.	Árbol monumental Árbol de interés comarcal Árbol de interés local Árbol protegido por la legislación urbanística o cultural Arboleda monumental, etc. Árbol histórico, etc.	Arbre monumental Arbre d'intèrèt <i>comarquel</i> Arbre d'intèrèt local Arbre protégé par la législation urbanistique ou la culturelle Bois monumental, etc. Arbre historique, etc.	Monumental tree (MT) <i>Comarcal</i> interest tree Local interest tree Protected tree according to town planning or cultural legislation Monumental grove, etc. Historic tree, etc.
<i>Quercus ilex</i> [Sp., exemple]	[?] No podem incorporar la <i>lletra cursiva</i> (Noms científics) als camps de text (base dades).	[?] Non podem incorporar era <i>letra cursiva</i> (Noms científics) enes camps de tèxte (basa dades)	[?] No podemos incorporar la <i>letra cursiva</i> (Nombres científicos) en los campos de texto (base datos).	[?] Nous ne pouvons pas ajouter la <i>lettre italique</i> (Noms scientifiques) dans les champs de texte (base de données)	[?] We cannot add <i>italics fonts</i> (Scientific names) in the text fields (database)
	Mesures principals (m)	Mesures principaus (m)	Medidas principales (m)	Mesures principales(m)	Main measurements (m)
 h c C	Alçària total Voit o perímetre del canó a 1,30 m (~alçària del pit) Capçada : amplada mitjana (de <i>Cn</i> i <i>Cp</i> , diàmetre a nivell i perpendicular)	Nautada totau Torn o circumferència deth tronc a 1,30 (~nautada der pitrau) Capçada : amplada mieja (de <i>Cn</i> e <i>Cp</i> , diàmetre a nivell e perpendicular)	Altura total Circunferència o perímetre del fuste a 1,30 m (~altura del pecho) Copa : anchura mèdia (de <i>Cn</i> y <i>Cp</i> , copa: diàmetro a nivell y diàmetro perpendicular)	Hauteur totale Circonférence du fût à 1,30 m (~hauteur de poitrine d'homme) Houppier , couronne: diamètre moyen (de <i>Cn</i> et <i>Cp</i> , diamètre au niveau et perpendiculaire)	Total height Trunk girth or round at 1,30 m (~breast height, 4,27 feet) Crown spread : average diameter (between <i>Cn</i> and <i>Cp</i> ; horizontal and perpendicular diameter)
 TM ~, c., circa	Altres - comarca - terme municipal, municipi - tronç, tija; branca al voltant de, aproximadament	Auti comarca - terme municipau, municipi tronç; branca ath torn de, aproximativament	Otros comarca - término municipal, municipio tronco, tallo; rama alrededor de, aproximadamente	Autres comarque, (canton, région) commune tronç, tige; branche environ, approximativement	Others <i>comarca</i> , (region, ~county) municipality trunk, bole, stem; branch around, approximately
N N [obs: D] ND N,al M MT [obs: MD] MI (<i>in situ</i>) ME (<i>ex situ</i>) MX H	Aspecte normal, típic, ordinari ... - en procés de decandiment - en procés de decandiment, acaballes) - altres estats, → FITXA-AM mort i ... - tronç encara dret - en queden restes al lloc - en queden restes a un altre lloc - no en queden restes històric	Aspècte normau, típic, ordinari ... - en procés decadència - en procés decadència, estapa finau - auti estats, → FITCHE-AM mòrt e ... - tronç encara dreit - ne queden rèstes aqui - ne queden rèstes en un aute lòc - non en queden rèstes istoric	Aspecto normal, típico, ordinario ... - en proceso de decaimiento - en proceso de decaimiento, postrimerias - otros estados, → FICHA-AM muerto y ... - tronç aún en pie - quedan restos en el lugar - quedan restos en otro lugar - no quedan restos histórico	Aspect normale, typique, ordinaire ... - dans le processus de décadence - dans le processus de décadence, étape finale - autres Etats, → FITCHE-AM mort et ... - tronç toujours debout - il ya toujours en place - restes sont d'ailleurs - il ne reste rien historique	Shape normal, typical, ordinary ... - in process of decadence - in process of decadence, final stage - other states, → MT-FILE dead and ... - trunk still standing - there are remains in place - remains in another place - nothing remains historical
(NB) (nota bene)	Notes	Nòtes	Notas	Notes	Notes
 (AS)	Arbres singulars més propers: - Vegeu la fitxa de cada AM citat - Llegenda al final	Arbes singulars apròp: - Guardatz era fitxa de cada AM nomenat. - Llegenda ara fin	Árboles singulares más próximos: - Véase la ficha de cada AM citado - Leyenda al final	Arbres singuliers plus proches - Voir la fiche pour chaque AM cité - Légende à la fin	Closest singular trees: - See the file of each cited AM - Legend in the end
 (PI) PNC PNT, PNIN, RN, RF EIN	Alguns punts d'interès de la zona Parc nacional Parc natural / Paratge / Reserva natural, de fauna Espai d'interès natural	Quauqui punts d'interès deth parçan Parc nacionau Parc naturau / Site / Reserva naturau, de fauna Espai d'interès naturau	Algunos puntos de interés de la zona Parque nacional Parque natural / Paraje / Reserva natural, de fauna Espacio de interés natural	Quelques points saillants de la zone Parc national Parc naturel / Site / Réserve naturelle, de la faune Espace d'intérêt naturel	Some points of interest in the area National Park Natural Park / Site / Nature, Fauna Reserve Area of Natural Interest
 (Inf)	Informació complementària: Còdis: vegeu § "Per saber-ne més"	Informacion complementària: Còdis: guardatz § "Entà saber-ne més"	Información complementaria: Códigos: véase § "Para saber más"	Information complémentaire: Codes: voir § "Pour en savoir plus"	Complementary Information: Codes: see § "To know more"
→	vegeu el Glossari	guardatz eth Glossari	véase el Glosario	voir le Glossaire	see the Glossary